

1

Sj.

10/7

DDR:n tunnustaminen nyt ja ilman ennakkoehtoja

Julkaisija: Suomen komitea DDR:n tunnustamiseksi

I

Euroopassa on kehittymässä uusi poliittinen ilmapiiri. Euroopan valtioiden keskinäisessä yhteydenpidossa, mikä koskee niiden pitkän tähtäimen yhteisiä etuja rauhan ja yhteistyön kysymyksissä, tapahtuu edistystä. Turvallisuuden ja yhteistyön kysymyksiä pohtiva yleiseurooppalainen konferenssi, johon kaikki asiasta kiinnostuneet valtiot osallistuvat tasavertaisina, on reaalisesti mahdollinen vielä vuonna 1972.

Tämän kehityksen myötä on kuluneiden kuukausien aikana löydetty ratkaisuja vaikeisiin ja monimutkaisiin ongelmiin, jotka ovat pitkään rasittaneet kansainvälistä ilmapiiriä. Tässä yhteydessä on ennen kaikkea mainittava syyskuussa 1971 syntynyt neljän osapuolen Länsi-Berliinin sopimus, jolla purettiin eräs jännityspesäke Euroopan sydämessä. Tässä sopimuksessa USA, Iso Britannia ja Ranska ovat läheneet DDR:n olemassaolosta ensimmäistä kertaa kansainoikeudellisesti sitovassa muodossa.

Joulukuun lopulla 1971 DDR:n ja BRD:n hallitusten täysivaltaiset edustajat allekirjoittivat kauttakulkuliikennesopimuksen muodossa näiden valtioiden välisen, ensimmäisen kansainoikeudellisen sopimuksen samaa tapaa noudattaen, joka on vallalla toisistaan riippumattomien, suvereenien valtioiden välillä kansainvälisessä käytännössä. Tässä sopimuksessa liittohallitus tunnustaa DDR:n, BRD:n ja Länsi-Berliinin väliset valtiolliset rajat tunnustettuaan Euroopassa vallitsevan status quon jo Neuvostoliiton ja Puolan kansantasavallan kanssa tekemissään sopimuksissa.

Kunmatkin sopimukset ovat voimistaneet poliittisten suhteiden normalisointiin tähtäävää tendenssiä Euroopassa rauhanomaisen rinnakkainelolon perustalla. Niiden lopullista toteutumista edistävän toiminnan kannalta on nyt myös tarpeen, että

Pohjois-Euroopan valtiot tunnustavat viipymättä Saksan demokraattisen tasavallan kansainoikeudellisesti ja että DDR hyväksytään YK:n ja sen erityisjärjestöjen jäseneksi.

Ei ole enää varaa odottaa pitempään. On kysymys DDR:n diplomaattisesta tunnustamisesta N Y T ja ilman ennakkoehtoja.

Euroopan kysymysten nykyisissä kuvioissa DDR:n kansainoikeudellinen tunnustaminen ei ole ensi sijaisesti bilateraalisten, valtioiden keskinäisten suhteiden kysymys. Se merkitsee ennen kaikkea Euroopassa vallitsevan status quon, kaikkien Euroopan rajojen järkkymättömyyden tunnustamista. Mutta juuri tämän - ja tässä suhteessa idän ja lännen välillä vallitsee pitkälle menevä yksimielisyys - on oltava maanosamme jokaisen turvallisuusjärjestelyn A ja O.

Tässä mielessä normaalien diplomaattisten suhteiden solmiminen DDR:n kanssa on samalla arvokas panos sille, että Euroopasta muodostuu kestävän ja lujan rauhan tyysija, suvereenien ja tasavertaisten valtioiden hedelmällisen yhteistyön tyysija sekä vakauden ja yhteisymmärryksen tekijä koko maailmassa.

- DDR:n viipymätön kansainoikeudellinen tunnustaminen merkitsee väistämätöntä askelta kaikille valtioille, jotka haluavat edistää Euroopassa käynnissä olevaa jännityksen laukaisemisprosessia ja kannattavat rauhaa ja turvallisuutta koko maailmassa.
- Sen jälkeen kun länsivallat hyväksyivät neljän osapuolen Länsi-Berliinin sopimuksessa DDR:n suvereenina valtiona, on se perustelu muodollisestikin rauennut, jonka mukaan asiassa ei haluta kiirehtiä kolmen läntisen suurvallan edelle. Nyt asiassa ei saisi jäädä puolitiehen, vaan solmia varauksetta ja viipymättä täydelliset diplomaattiset suhteet DDR:n kanssa.
- DDR:n täydellinen diplomaattinen tunnustaminen palvelee reaalipoliittisesti ajattelevien voimien lujittumista BRD:ssä ja vaikuttaisi vain myönteisesti DDR:n ja BRD:n keskinäisten suhteiden normalisoitumiseen.
- Kansainoikeuden periaatteet eivät ole sovitettavissa toisaalta BRD:tä suosivaan ja toisaalta DDR:lle vääryyttä tekevään kohteluun.

- BRD:n kolmansille maille osoittamien, niiden ja DDR:n välisten suhteiden kehitystä koskettelevien julkeiden "suositusten" suvaitseminen loukkaa näiden valtioiden kansallista arvoa ja valtiollista suvereniteettia.

DDR:n kansalla on myös moraalinen oikeus valtionsa kansainväliseen tunnustamiseen.

Kaikki ihmiset DDR:ssä ovat nykyään yhtä pyrkimyksessä tehdä kaikki voitava sen puolesta, ettei Saksan maaperältä enää koskaan syty sota. Samanaikaisesti tällä tuhoutuneen Saksan valtakunnan aikoinaan takapajuisella alueella on saavutettu huomionarvoisia tuloksia talouden, tieteen, kulttuurin, kansansivistyksen, urheilun, terveydenhuoltolaitoksen ym. aloilla, jotka ovat hankkineet DDR:lle mainetta kaikkialla maailmassa.

DDR, jolla on kaikki itsenäisen, riippumattoman, suvereenin valtion tunnusmerkit, on olemassaolonsa ensimmäisestä päivästä lähtien täyttänyt järkkymättä paikkansa rauhan aktiivisena tekijänä Euroopassa. Yli 30 valtiota, joissa elää kaksi kolmasosaa koko maailman väestöstä, on ottanut huomioon tämän poliittisen tosiasian solmimalla normaalit diplomaattiset suhteet DDR:n kanssa. DDR ylläpitää lisäksi yli 30 muuhun valtioon eri tason valtiollisia suhteita. Se on liittynyt yli 1800, valtioiden keskinäisen yhteistyön mitä erilaisimpia aloja koskevaan, kansainväliseen sopimukseen ja on jäsenenä yli 500 kansainvälisessä järjestössä.

Saksan demokraattinen tasavalta ei uhkaa ketään. Se ei esitä minkäänlaisia alue- tai muita vaatimuksia. Se haluaa elää kaikkien maiden kanssa rauhassa ja ystävyudessa.

Esittäessään pikaista diplomaattista tunnustamista DDR ei vaadi mitään epätavallista, ei mitään erityistä osaa, ei mitään sellaista, joka voisi jollakin tavoin aiheuttaa vahinkoa sellaiselle, joka rehellisesti haluaa jännityksen laukaisemista ja yhteisymmärrystä. Esittäessään pikaista diplomaattista tunnustamista DDR vaatii itselleen vain samaa yhdenvertaista kohtelua, mikä on yleisesti vallalla valtioiden - olivat ne sitten sosialistisia tai kapitalistisia - keskinäisessä kanssakäymisessä. DDR lähtee tässä kaikkien valtioiden yhdenvertaisuudesta ja siitä itsestäänselvästä periaatteesta, että jokainen valtio kunnioittaa

Saksan demokraattisen tasavallan suvereniteettia ja että DDR puolestaan kunnioittaa täysin muiden valtioiden suvereniteettia.

Varsovan sopimusvaltioiden poliittisen neuvoa antavan komitean Prahan julistuksessa tammikuun lopulla 1972 todettiin: "Saksan demokraattisen tasavallan kasvava kansainvälinen tunnustaminen on eräs rauhan lujittamisen tärkeä tekijä. Uudet tämän suuntaiset edistysaskeleet, Saksan demokraattisen tasavallan ja Saksan liittotasavallan kansainoikeuden normeihin pohjautuvien suhteiden solmiminen mukaanlukien, tulevat merkitsemään tärkeää panosta rauhan, turvallisuuden ja yhteistyön asialle Euroopassa. Kokouksen osanottajat edellyttävät, että DDR:n ja BRD:n Yhdistyneitä Kansakuntia koskeva jäsenyyskysymys ratkaistaan viivytyksettä."

II

Euroopan julkisuudessa tervehdittiin sitä, että BRD:n hallitus oli Neuvostoliiton ja Puolan kansantasavallan kanssa tehdyissä sopimuksissa valmis tunnustamaan toisen maailmansodan tulokset, DDR:n olemassaolo mukaanlukien. DDR ei ole vain tukenut tätä Brandt/Scheel-hallituksen toimenpidettä, vaan se on johdonmukaisella rauhaan ja jänityksen laukaisemiseen tähtäävällä politiikallaan, jota se harjoittaa sosialistisen valtioyhteisön maiden yhteisesti sopiman ja koordinoiman ulkopoliittikan puitteissa, rohkaissut realistisesti ajattelevia poliittisia voimia BRD:ssä etenemään tällä maanosamme rauhanomaisen tulevaisuuden kannalta niin tärkeällä tiellä. Siksi DDR on myös tervehtinyt BRD:n valmiutta järjestää suhteensa DDR:ään. Valitettavasti on olemassa merkkejä, jotka viittaavat siihen, että tietyt vaikutusvaltaiset piirit BRD:ssä edelleenkin haluavat karttaa DDR:n täydellistä kansainoikeudellista tunnustamista. On myös ryhdytty vilkkaaseen toimintaan, jonka tarkoituksena on estää kolmansia valtioita tunnustamasta DDR:ää kansainoikeudellisesti.

Olכון kyseisen politiikan motiivi mikä tahansa - kieltäytyminen DDR:n kansainoikeudellisesta tunnustamisesta on

joka tapauksessa ristiriidassa valtioiden keskinäisten suhteiden yleisesti pätevien sääntöjen kanssa. Edellä mainitun asenteen syöttäminen muille valtioille joko painostus- tai muilla keinoilla merkitsee, että kyseiset valtiot saadaan näin ollen rikkomaan YK:n peruskirjan luonteeltaan perustavia säädöksiä.

DDR:ssä ei suinkaan ole jätetty näkemättä sitä, että BRD:n ulkopolitiikassa on Brandtin hallituksen aikana tapahtunut käänne parempaan. DDR tekee voitavansa tämän käänteen tukemiseksi.

Kummankin osapuolen on taholtaan tuettava jännityksen laukaisemista. DDR:n vakaasta tahdosta harjoittaa rauhanomaisen rinnakkainelolon politiikkaa on todistuksena tuorein hyvän tahdon ele koskien BRD:n ja Länsi-Berliinin kauttakulkuliikenteessä toimeenpantuja helpotuksia sekä länsiberliiniläisten vierailu- ja matkailuliikennettä DDR:ssä ja sen pääkaupungissa pääsiäisenä ja helluntaina 1972.

III

Kehityksen painostuksesta modifioitu, Saksan liittotasavallan Saksan demokraattista tasavaltaa kohtaan harjoittaman politiikan nykyinen oppi on saanut nimensä Länsi-Saksan ulkoministeri Scheelin mukaan. Scheelin oppi ei enää avoimesti kiellä DDR:n valtiollista olemassaoloa, mutta yrittää edelleenkin evätä DDR:ltä tasavertaisen aseman kansainvälisen elämän piirissä. Se vaatii, että muiden maiden tulisi "asettua odottavalle kannalle" diplomaattisten suhteiden solmimisessa DDR:n kanssa, jotta "Saksan sisäiset neuvottelut" eivät häiriintyisi. Ennen niiden päätökseen saattamista ei myöskään BRD:n ja DDR:n jäsenyys YK:ssa tulisi kysymykseen.

Ei ole olemassa minkäänlaisia "Saksan sisäisiä" neuvotteluja eikä minkäänlaisia muita "Saksan sisäisiä" yhteyksiä tai suhteita. Käsite "Saksan sisäinen" on ristiriidassa kaikkien realiteettien kanssa, koska se loppujen lopuksi kieltää DDR:n olemassaolon tasavertaisena valtiona ja asettaa siten Euroopan status quon kyseenalaiseksi.

Hitler-fasismin kärsimän tappion tuloksena Saksan olemassa-olo valtiona raukesi vuonna 1945. Samaan tapaan kuin esimerkiksi vuoden 1918 jälkeen silloisen Itävallan monarkian alueelle syntyi uusia, toisistaan riippumattomia, tasavertaisia, suvereenia valtioita (Itävalta, Unkari, Tshekkoslovakia, Jugoslavia), muodostui entisen Saksan alueelle kaksi riippumatonta, tasavertaista, suvereenia valtiota, joilla on lisäksi toisistaan eroava yhteiskuntajärjestys.

Jokainen yritys järkyttää jollakin tavoin tätä historiallista asiaintilaa on yhtä kuin tarkoitus asettaa toisen maailmansodan tuloksena syntyneet poliittiset kuviot Euroopassa kyseenalaisiksi. Se on niin muodoin sovittamattomissa Euroopan kansojen rauhaa, turvallisuutta ja maanosamme yhteistyötä koskevan toiveen kanssa.

Jännityksen laukaisemiseen tähtäävä prosessi, joka on eittämättä alkanut Euroopassa, on jakamaton. Sitä ei voi itse asiaa vahingoittaen jättää jatkuvasti huomioimatta siellä, missä joku ei jostakin syystä pidä siitä.

Euroopan turvallisuuden lujittaminen edellyttää "kylmän sodan" jäänteiden ja muiden vastaavien, väärään aikaan ajoitettujen seikkojen -- joihin kiistämättä kuuluu myös DDR:n tunnustamatta jättäminen - entistä nopeampaa poistamista. Tunnustamatta jättäminen voi vain rohkaista niitä voimia, jotka eivät vielä ole luopuneet toivosta kumota jännityksen laukaisemiseen tähtäävä prosessi.

Diplomaattisten suhteiden solmiminen DDR:n kanssa voi niin muodoin vaikuttaa häiritsevästi vain sellaiseen, joka ei vielä ole luopunut Hallsteinin opin ja jyrkän antikommunismin kategorioissa liikkuvasta ajattelutavasta ja joka edelleenkin yrittää saartaa DDR:n kansainvälisten asemien voimistumisen, evätä DDR:ltä kansainvälisen statuksen.

Äärioikeistolaisten piirien taholta BRD:ssä ja muissa maissa väitetään, että DDR jarruttaisi "yleisiä jännityksen laukaisemiseen tähtääviä pyrkimyksiä". Diplomaattinen tunnustaminen vain voimistaisi DDR:n "leppymättömyyttä". DDR on, kuten ulkopoliittiset asiakirjat osoittavat, jo toiminut aktiivisesti jännityksen purkamiseksi Euroopassa. DDR:llä on aktiivinen

osuus kaikissa Varsovan sopimusvaltioiden aloitteissa, jotka ovat vaikuttaneet Euroopan turvallisuusajatuksen ilahduttavaan kehitykseen.

Sen joustavan asenteen perustalla oli viime vuoden lopulla mahdollista solmia sopimukset BRD:n hallituksen ja Länsi-Berliinin senaatin kanssa, joiden toteuttamisella tulee yleisen arvion mukaan olemaan suotuisa vaikutus Euroopan keskustassa vallitsevaan ilmapiiriin.

Edistääkseen Euroopan turvallisuuteen tähtäävää myönteistä kehitystä DDR on saattanut jo vuoden 1972 pääsiäisenä ja helluntaina voimaan ne järjestelyt, jotka astuvat voimaan Moskovon ja Varsovan sopimusten ratifioinnin, neljän tahon Länsi-Berliinin sopimuksen, DDR:n ja BRD:n hallitusten välisen kauttakulkuliikennesopimuksen sekä DDR:n hallituksen ja Länsi-Berliinin senaatin välisen, matkailu- ja vierailuliikennettä koskevan sopimuksen voimaansaattamisen jälkeen.

DDR on myös ilmoittanut olevansa valmis sopimaan BRD:n kanssa uusista järjestelyistä, jotka perustuvat kansainoikeudellisesti päteviin sopimuksiin. BRD:n liittokanslerin viraston valtiosihteeri Egon Bahr korosti pääkaupungissa Berliinissä 9. maaliskuuta 1972 DDR:n ja BRD:n keskinäistä liikennesopimusta koskevien neuvottelujen johdosta antamassaan televisiohaastattelussa nimenomaan DDR:n rakentavaa neuvotteluasennetta ja hyvää tahtoa.

IV

Erään toisen perustelun mukaan BRD:n ja DDR:n hyväksyminen YK:n jäseniksi ennen niiden keskinäisten suhteiden järjestämistä vain rasittaisi Yhdistyneitä Kansakuntia "saksalaisten keskinäisillä kiistoilla" (querelles allemandes).

Ei ole olemassa yhtään esimerkkiä siitä, että jonkun valtion YK:n jäsenyys olisi kytketty sen ja toisen valtion keskinäisten suhteiden järjestämiseen. Yhdistyneisiin Kansakuntiin kuuluu jopa valtioita, jotka ovat keskenään sotatilassa. YK:n peruskirja ei edellytä asian suhteen poikkeusehtojen soveltamista minkään valtion kohdalla, ei siis myöskään DDR:n ja BRD:n kohdalla.

Lisäksi ei ole olemassa minkäänlaisia "saksalaisten keskinäisiä kiistoja" (querelles allemandes) muuten vain eräänlaisena luonnonvälttämättömyytenä; se mitä vain on olemassa, ovat BRD:n ja sen liittolaisten jatkamat yritykset evätä DDR:ltä tasavertainen mukanaolo kansainvälisissä järjestöissä ja YK:n konferensseissa.

Niinpä vuoden 1972 ensimmäisten kuukausien aikana monet maat joutuivat tekemisiin BRD:n taholta toimeen pannun yrityksen kanssa, jonka tarkoituksena on estää DDR:n tasavertainen osanotto YK:n ympäristökonferenssiin Tukholmassa.

Mutta jokainen asiasta kiinnostunut joutuu tiedustelemaan, kuinka sitten on mahdollista toteuttaa tuloksellisesti ympäristönsuojelutoimenpiteitä Euroopassa, kun sijainniltaan keskeinen DDR jätetään niiden ulkopuolelle? Onko tarkoitus, että ympäristönsuojelun kiireelliset ongelmat jätetään ratkaisematta vain sen takia, että BRD:n hallitus yrittää läpiajaa poliittiset etunsa myös tätä kautta?

Maaailman terveysjärjestön yleiskokous kokoontuu taas toukuussa 1972. Kansainvälisissä asiantuntijapiireissä ollaan yksimielisiä siitä, että DDR:llä on osoitettavanaan huomattavia tuloksia lääketieteellisellä alalla. Mutta tästä huolimatta BRD:n tavoitteena on myös tässä yhteydessä DDR:n jäsenyyden eväminen kyseisessä humanitäärisessä YK:n järjestössä. Sama koskee UNESCO:a ja muita Yhdistyneiden Kansakuntien erityisjärjestöjä.

Siellä missä BRD:n yritykset diskriminoida DDR:ää kansainvälisissä järjestöissä ovat lopuksi epäonnistuneet, ja BRD ja DDR saavat nyt tasavertaisen kohtelun, esimerkiksi olympialiikkeessä vuodesta 1968 lähtien, ovat "saksalaisten keskinäiset kiistat" (querelles allemandes) hävinneet yhdellä iskulla kuvasta. Tällä hetkellä DDR ja BRD ovat samanaikaisesti edustettuna noin 500 kansainvälisessä järjestössä. Tätä tilannetta ei yksikään näistä järjestöistä pidä rasittavana eikä se ole häirinnyt bilateraalisten suhteiden kehitystä DDR:n ja BRD:n välillä. Eikä asia olisi toisin Yhdistyneissä Kansakunnissakaan.

Päin vastoin, DDR:n ja BRD:n hyväksyminen YK:n jäseniksi vapauttaisi varmasti monet kansainväliset järjestöt BRD:n jatkuvasta kiusallisesta painostuksesta evätä DDR:ltä tasavertainen mukanaolo. Näiden järjestöjen tehokkuudelle olisi epäilemättä vain hyödyksi, jos ne voisivat esteettömästi omistautua tehtävilleen.

YK:n yhteydessä myös käytetään perustelua, jonka mukaan suhteiden solmiminen DDR:n kanssa tulisi tapahtua vasta sitten, kun DDR on hyväksytty YK:n jäseneksi. Tässä ilmeisesti rakennetaan uutta junktimia, jonka avulla on loppujen lopuksi tarkoitus pitkittää kumpaakin asiaa. Sillä muuan toinen teesi taas kuuluu, että DDR voitaisiin vasta sitten hyväksyä Yhdistyneisiin Kansakuntiin, kun "riittävä" määrä maita on tunnustanut sen kansainoikeudellisesti.

Kaikella johdonmukaisuudella on todettava: DDR:n YK:n jäsenyyden ja sen diplomaattisen tunnustamisen välillä ei ole mitään kausaalista yhteyttä. Luonnollisesti toinen seikka voi tukea toista. Mutta toisessa tapauksessa on kysymys kansainvälisen järjestön jäsenyydestä, josta sen jäsenten on päätettävä. Toisessa tapauksessa taas on kysymys bilateraalaisesta asiasta, joka on yksinomaan kyseisten valtioiden hallitusten ratkaistavissa.

V

Euroopassa ei voida ratkaista yhtään perustaa laskevaa ongelmaa - oli sitten kysymys poliittisesta turvallisuusjärjestelystä tai mantereen ympäristönsuojelutoimenpiteistä -, jos DDR sivuutetaan. Tämä näkemys on entisestään voimistunut Euroopassa.

Erityinen osa DDR:n kansainoikeudellisen tunnustamisen puolesta käytävässä kamppailussa on epäilemättä sellaisilla mailla, kuten Suomi, jotka ovat julistaneet puolueettomuuden politiikkansa viralliseksi perustaksi.

Viime vuosien aikana Euroopassa ilmenneen, kansainvälisen jännityksen laukaisemiseen sekä olemassa olevien ongelmien ratkaisemiseen tähtäävän tendenssin myötä on täydellisten diplomaattisten suhteiden solmiminen kumpaankin saksalaiseen valtioon tullut myös Suomen kohdalla ajankohtaiseksi.

Lähtien tästä Euroopassa tapahtuvasta poliittisesta kehityksestä Suomen hallitus teki 10. syyskuuta 1971 DDR:n ja BRD:n hallituksille neuvotteluehdotuksen sopimuksen solmimisesta suhteiden järjestämiseksi sekä esitti vastaavan sopimusluonnoksen. DDR:n hallitus reagoi viipymättä myönteisesti tähän Suomen aloitteeseen.

DDR ymmärtää täysin, että Suomi universaalisuuden perustalla pyrkii solmimaan diplomaattiset suhteet sekä DDR:n että myös BRD:n kanssa. Mutta mikäli BRD ei vielä ole valmis asianmukaisiin neuvotteluihin Suomen kanssa, niin tämä on asia, joka on hoidettava yksinomaan Suomen ja BRD:n kesken. DDR:n ja Suomen neuvottelujen aloittamista suhteiden normalisoimisesta ei voi asettaa riippuvaiseksi BRD:n kannasta.

Diplomaattisten suhteiden solmiminen DDR:n ja Suomen välille on sopusoinnussa kansainoikeuden ja YK:n peruskirjan kanssa - noudattamalla erityisesti suvereenin yhdenvertaisuuden periaatetta - yksinomaan näiden kahden suvereenin valtion bilateraalin asia. Sitä ei voi kytkeä DDR:n tai Suomen kolmansiin valtioihin omaamiin suhteisiin. Muussa tapauksessa rikottaisiin Suomen noudattamaa DDR:n ja BRD:n tasavertaisen kohtelun periaatetta ja annettaisiin BRD:n hallitukselle "veto-oikeus" DDR:n ja Suomen keskinäisiin suhteisiin nähden. Mutta tämä ei vastaa suvereenin yhdenvertaisuuden periaatetta sen paremmin kuin Euroopan rauhan ja valtioiden keskinäisen yhdenvertaisen yhteistyön etujakaan.

Suomen suvereniteetti ja sen rakentava rauhanpolitiikka sekä laaja jännityksen laukaisemisprosessi Euroopassa edellyttävät Suomen ja DDR:n keskinäisten neuvottelujen pikaista aloittamista kummankin valtion keskinäisten diplomaattisten suhteiden solmimiseksi. Näin ollen voimistettaisiin Suomen syyskuussa 1971 tekemän aloitteen uskottavuutta ja osoitettaisiin Suomen hallituksen harjoittavan itsenäistä politiikkaa. Diplomaattisten suhteiden aikaansaaminen Suomen ja DDR:n välille edistäisi Euroopan turvallisuuden lujittumista ja vaikuttaisi myönteisesti myös Euroopan turvakokouksen valmisteluihin.

Helsingissä, 24.4.1972